

Nem adjuk föl!

Zomborban, Nyugat-Bácska körzeti székhelyén ma már alig hallik magyar szó az utcán, lassan már a templomból, az iskolából és a magyarok egyedüli művelődési egyesületéből, a Magyar Polgári Kaszinóból is csak halkán, suttogásszerűen hallatszik ki. Látjuk, hogyan múlik el a világ dicsősége, de ennél is jobban fáj-laljuk Zombor dicsőségének elmúlását. A néhai Bács-Bodrog vármegye székvárosa, amelyet némi elfogultsággal a Délvidék Kolozsváraként emlegettek hajdánán, mára a teljes leépülés áldozatává vált, pedig a mostani ország legnyugatibb városa, mindössze 25 kilométerre az anyaország és 15 kilométerre Horvátország határától.

Elfogyott erről a vidékről a magyar, imitt-amott néhányan még táplálják a szittya lángot, de ki tudja, meddig futja erejükből, hiszen az emberi lét véges, kiöregszenek, elhalnak a tüzet ébren tartók.

Csak a csoda segíthet!

Ám, mi lett volna velünk, ha egy évezreden keresztül nem hiszünk oly vakmerően a csodában, amely azért mindig bekövetkezett, s aminek nyomán a Megváltó mindaddig megadta számunkra a megmaradás kegyelmét?!

Nem adjuk föl most sem!

Apáink, nagyapáink idejében, a negyvenes évek elején még kilencvenen-százan iratkoztak magyar tan nyelvű első osztályba. A hatvanas években már legfö-ljebb hatvanan voltak nemzedékenként, a hetvenes évek elején már csak egy 26-28 fős magyar tagozat indult a városban, 1996-tól pedig 5-10 gyermek kezdi meg generációnként az egész város területén a betűvetés tudományát tanulni magyar nyelven. Eddig még nem voltak össze tagozatot, s nem is kellett harcolni a piciny osztályok megnyitásáért. (Milyen remek adu ez a kisebbségi jogokért harsogó világ felé!)

Hasonló szomorú statisztika jellemzi az egész körzetet. Az 1989-ben születettek, illetve az 1996-ban iskolába indulók száma nem alakul kedvezőbben a közelmúltig virágzó magyar falvainkban sem. E nemze-

dékből mindössze ötöt jegyeznek a székvárosban, Zomborban, ugyanennyit Doroszlón, Gomboson és Szilágyin. Ezekben a falvakban húsz évvel korábban még egy-egy generáció lélekszáma meghaladta a húszat, jobb években pedig túllépte a harmincat is.

Míg a hetvenes, nyolcvanas években a beolvadás „szedte áldozatait”, a kilencvenes években viszont a háború előli menekülés, az egzisztenciális okokkal magyarázható elvándorlás nyomorította meg e kisközösséget, szórványmagyarsággá téve a nyugat-bácskai nemzettestet. Zomborból (csak a városból, a hozzá tartozó falvakat leszámítva) nem kevesebb, mint tizenkét gyermeket vittek el az elköltöző szülők az 1989-ben születettek közül. Ez egy akkora érvágást jelent, amelyet valóban csak a csoda orvosolhat.

Némely környező, közjogilag e városhoz tartozó településen már korábban megszűnt a magyar tannyelvű oktatás (már akkor tanuló hiányában). Őrszálláson valamikor a hetvenes évek elején szűnt meg a magyar nyelvű négy elemi, Csonoplyán ugyanez tíz évvel később következett be. E két faluból a szomszédos Nemesmilitcsre járnak az anyanyelvükön tanuló magyar gyermekek.

A középiskolák esetében még lesújtóbb a helyzet. A gimnáziumba nem szívesen, csak kényszerből iratkoztak gyermekeink, hiszen ott a közelmúltig öt tantárgyból is szerb nyelvű volt az előadó, a mezőgazdasági szakközépiskolában pedig csaknem két évtizeddel ezelőtt szüntették meg az általános, majd a növénytermesztői szakot is, szakkáder hiányára hivatkozva. A növénytermesztői szak hiánya különösen érzékenyen érinti vidékünk magyar emberét, hiszen a legtöbben mezőgazdaságból élnek, s minden bizonnyal ésszerű lenne, ha a gyermekeik itt tanulhatnának korszerűen gazdálkodni. A mezőgazdasági szakok megőrzése talán lelassítaná a kiöregedett háztartások földeladását is, s hogy ennek mekkora a jelentősége, azt felesleges ecsetelni.

Az idén mégis felcsillant a remény!

A műszaki szakközépiskola nemrég kinevezett (magyar) igazgatójának és néhány tenni akaró tanárnak köszönhetően megnyílt ennek az iskolának az első magyar tagozata, amelyen számítógép-szerelő és programozó technikusokat képeznek. S a csoda annyiból is megtörtént, hogy volt is annyi felvételiző, hogy minden további nélkül beindíthatták az új szakot, amelyen minden tantárgyból sikerült magyarul előadó tanárokat biztosítani... S ezzel még nem ért véget a csodák sorozata, ugyanis a gimnáziumnak is sikerült az öt kritikus tantárgyra magyar nyelvű előadót alkalmazni. Talán e két tagozat vonzásköre növelte meg az érdeklődést az egészségügyi szakközépiskola magyar nyelvű gyógyszerészeti szaka iránt is, ahol betelt a harminc fős tagozat.

Hosszú évek után az idej tanévkezdés volt az egyedüli, amikor nem kellett attól rettegni, hogy a szerbiai oktatásügyi minisztérium által meghirdetett középiskolai tagozatok bármelyike nem indulhat be a tanulók alacsony létszáma miatt.

Ezt a „porainkból való föltámadást” csak akkor folytathatjuk, ha előbb-utóbb saját diákkotthona is lesz a Zomborban magyarul tanuló fiataloknak, ellenkező esetben immár nem az anyaország (minthogy oda csakis mélyzsebű szülők gyermekei iratkozhatnak), hanem az olyan erős délvidéki iskolai központok szippantják el gyermekeinket, mint pl. Szabadka és Zenta, amire seregnyi példa akadt az elmúlt néhány évben.

Ne feledjük: nagyobb veszély fenyegeti az egy cukros tál köré sereglett nagy méhrajt, mint a kisebb rajokban, ám sokfelé serénykedőket!

Továbbra is bízunk a csodában, legfőképp azok után, hogy ismét fölcsillant számunkra egy új reménység. Dr. Erdős József, a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság zombori születésű tagja a közelmúltban a VMTT-re hagyatkozta zombori ingatlanát, ez pedig egy máris beköltözhető kétszobás, összkomfortos házból és a telken elhelyezkedő, még befejezetlen kétemeletes épületből áll. Erdős doktor úr egyedüli kikötése az, hogy ezt az épületegyüttest diákkotthonná alakítsák, ahol a Zomborban anyanyelvükön tanuló magyar fiatalok képletes összegért otthonra lelnek tanulmányaik idejére.

A nagyvonalú ajándék, amely megmaradásunk szempontjából felbecsülhetetlen érték, csak akkor töltheti be missziós szerepét, ha valaki/valakik anyagi támogatást nyújtanak az épület befejezéséhez. Dr. Ribár Béla, a VMTT elnöke, a Társaság képviselőjében az idén több helyen is megpályázta a hiányzó összeget, ám elutasító választ kapott mindenünnen, beleértve az Ilyés Közalapítványt és az Apáczai Alapítványt is. A szükséges összeget közadakozásból a legnagyobb igyekezettel és áldozatvállalással sem lehet összegyűjteni, így hát marad ismét a csodavárás, amely csaknem sorsfordulót jelenthet: ha bekövetkezik, akkor megmaradunk (remélhetőleg fel is emelkedünk!), ha nem, akkor néhány évtized múlva már csak múlt időben beszélhetünk a zombori, illetve a nyugat-bácskai magyarságról. Jó lenne, ha ezt az anyaországi alapítványok itteni alkuratóriumai és érdekvédőink is végre tudomásul vennék és szem előtt tartanák, hiszen a felelősség őket is terheli!